

Paavonen A-M, Salminen A-L. **Intensiiviset kuntoutuskurssit traumaattisen aivovamman saaneille aikuisille. Hyödyt ja soveltuvuus Kelan järjestämäksi kuntoutukseksi.** Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 9, 2018.

Liitteet

Liite 1. Intensiivisten kurssien päiväohjelma

Liite 2. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tulokset

Liite 3. Kuntoutujien kyselylomake

Liite 4. Kuntoutujien läheisten kyselylomake

Liite 5. Palveluntuottajan fokusryhmähaastattelun haastattelurunko

Liite 6. Asiantuntijalääkäreiden haastattelurunko

Liite 7. Kuntoutukseen lähettävien tahojen edustajien haastattelurunko

Liite 1. Intensiivisten kurssien päiväohjelma

VIIKKO 1 (6 vrk)						
KLO	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI
8:30-9	Omaiset mukana koko päivän, osa ohjelmasta omaisen kanssa	Omaiset mukana koko päivän, osa ohjelmasta omaisen kanssa				
9-9:30		toimintaterapeutin tapaaminen	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	sairaanhoitajan ryhmä	
9:30-10						
10-10:30	saapuminen ja majoittuminen	fysioterapeutin tapaaminen	puheterapeutin tapaaminen	tauko	neuropsykologin tapaaminen	terveys- ja hyvinvointiaiheinen teemaluento
10:30-11	kurssin aloitustilaisuus					
11-11:30		ryhmän yhteinen tavoitekeskustelu	kommunikaatioryhmä	kommunikaatioryhmä	sosiaalityöntekijän ryhmä	toimintapajatyöskentely
11:30-12	tauko					
12-12:30		tauko	tauko	tauko	tauko	
12:30-13	lääkärin tulotapaaminen					
13-13:30		sairaanhoitajan tapaaminen	neuropsykoterapia-ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	kuntosali
13:30-14	neuropsykologin (omaohjaajan) tulotapaaminen	neuropsykoterapia-ryhmä	kuntosaliohjelman laadinta fysioterapeutin kanssa	toimintaterapiaryhmä	fysioterapiaryhmä	kuvallinen ilmaisu
14-14:30						
14:30-15						
15-15:30	sosiaalityöntekijän tapaaminen					
15:30-16						
	17:15-18 taloon tutustuminen					

VIIKKO 2 (6 vrk)						
KLO	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI
8:30-9						
9-9:30	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	
9:30-10						
10-10:30	fysioterapeutin tapaaminen	sosiaalityöntekijän tapaaminen	neuropsykologin tapaaminen	puheterapeutin tapaaminen	toimintaterapiaryhmä	terveys- ja hyvinvointiaiheinen teemaluento
10:30-11						
11-11:30	kommunikaatioryhmä	toimintaterapiaryhmä	sairaanhoitajan ryhmä	kommunikaatioryhmä	fysioterapeutin rentoutusryhmä	toimintapajatyöskentely
11:30-12						
12-12:30	tauko	tauko	tauko	tauko	tauko	
12:30-13						
13-13:30	sosiaalityöntekijän ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	kognitiiviset harjoitukset	neuropsykoterapia-ryhmä	kuntosali
13:30-14						
14-14:30	neuropsykologin tapaaminen	toimintaterapeutin tapaaminen	fysioterapeutin allasryhmä			kuvallinen ilmaisu
14:30-15						
15-15:30						
15:30-16						

Paavonen A-M, Salminen A-L. Intensiiviset kuntoutuskurssit traumaattisen aivovamman saaneille aikuisille. Hyödyt ja soveltuvuus Kelan järjestämäksi kuntoutukseksi. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 9, 2018. Liitteet.

VIIKKO 3 (5 vrk)					
KLO	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
8:30-9					
9-9:30	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä
9:30-10					
10-10:30	fysioterapeutin tapaaminen	sairaanhoitajan tapaaminen	neuropsykologin tapaaminen	puheterapeutin tapaaminen	fysioterapiaryhmä (UKK-kävelytesti)
10:30-11					
11-11:30	kommunikaatioryhmä	kognitiiviset harjoitukset	sairaanhoitajan ryhmä	kommunikaatioryhmä	fysioterapeutin rentoutusryhmä
11:30-12					
12-12:30	tauko	tauko	tauko	tauko	tauko
12:30-13					
13-13:30	neuropsykoterapia-ryhmä	toimintaterapiaryhmä, retki talon ulkopuolelle	neuropsykoterapia-ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	lääkärin ryhmä
13:30-14					
14-14:30	neuropsykologin tapaaminen		fysioterapeutin allasryhmä	toimintaterapeutin tapaaminen	1. jakso päättyy, viikonloppu kotona
14:30-15					
15-15:30					
15:30-16					

VIIKKO 4 (6 vrk)						
KLO	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI
8:30-9	2. jakso alkaa, saapuminen					
9-9:30		neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	
9:30-10						
10-10:30	fysioterapeutin tapaaminen	sosiaalityöntekijän tapaaminen	neuropsykologin tapaaminen	puheterapeutin tapaaminen	neuropsykologin tapaaminen	terveys- ja hyvinvointiaiheinen teemaluento
10:30-11						
11-11:30	kommunikaatioryhmä	toimintaterapiaryhmä	sairaanhoitajan ryhmä	kommunikaatioryhmä	fysioterapeutin rentoutusryhmä	toimintapajatyöskentely
11:30-12						
12-12:30	tauko	tauko	tauko	tauko	tauko	
12:30-13						
13-13:30	neuropsykoterapia-ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	kognitiiviset harjoitukset	neuropsykoterapia-ryhmä	kuntosali
13:30-14						
14-14:30	sosiaalityöntekijän ryhmä (Aivovammaliittoon tutustuminen)	toimintaterapeutin tapaaminen	fysioterapeutin allasryhmä			kuvallinen ilmaisu
14:30-15				sairaanhoitajan tapaaminen		
15-15:30						
15:30-16						

Paavonen A-M, Salminen A-L. **Intensiiviset kuntoutuskurssit traumaattisen aivovamman saaneille aikuisille. Hyödyt ja soveltuvuus Kelan järjestämäksi kuntoutukseksi.** Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 9, 2018. Liitteet.

VIIKKO 5 (5 vrk)					
KLO	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
8:30-9				Omaiset mukana koko päivän, osa ohjelmasta omaisen kanssa	Omaiset mukana koko päivän, osa ohjelmasta omaisen kanssa
9-9:30	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä
9:30-10					
10-10:30	fysioterapeutin tapaaminen	toimintaterapeutin tapaaminen	puheterapeutin tapaaminen	tauko	yksilöllinen tilannearvio, kuntoutuja+nepsy+sos.tt
10:30-11					
11-11:30	kommunikaatioryhmä	toimintaterapiaryhmä	sairaanhoitajan ryhmä	kommunikaatioryhmä	fysioterapeutin rentoutusryhmä
11:30-12					
12-12:30	tauko	tauko	tauko	tauko	tauko
12:30-13					
13-13:30	toimintaterapiaryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	kognitiiviset harjoitukset	lääkärin ryhmä, kuntoutujat ja omaiset	neuropsykoterapia-ryhmä
13:30-14					
14-14:30	sosiaalityöntekijän tapaaminen	neuropsykologin tapaaminen	fysioterapeutin allasryhmä	neuropsykologien ohjaama tilannearvioryhmä, kuntoutujat ja omaiset	päätöstilaisuus, kuntoutujat ja omaiset
14:30-15					
15-15:30					
15:30-16					

VIIKKO 6 (5 vrk)					
KLO	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
8:30-9					
9-9:30		neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä	neuropsykologin orientaatioryhmä
9:30-10					
10-10:30	tulotilaisuus	toimintaterapeutin tapaaminen	puheterapeutin tapaaminen	neuropsykologin tapaaminen	yksilöllinen loppukokous, kuntoutuja + lääkäri + nepsy + sos.tt
10:30-11					
11-11:30	neuropsykologin (omaohjaajan) tulotapaaminen	toimintaterapiaryhmä	sairaanhoitajan ryhmä	kommunikaatioryhmä	fysioterapeutin rentoutusryhmä
11:30-12					
12-12:30	tauko	tauko	tauko	tauko	tauko
12:30-13					
13-13:30	kommunikaatioryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	neuropsykoterapia-ryhmä	kognitiiviset harjoitukset	neuropsykoterapia-ryhmä
13:30-14					
14-14:30	sosiaalityöntekijän tapaaminen	fysioterapeutin tapaaminen	fysioterapeutin allasryhmä	sairaanhoitajan tapaaminen	päätös- ja palautetilaisuus (kaikki voi osallistua)
14:30-15				lääkärin lähtötarkastus	
15-15:30					
15:30-16					

Liite 2. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tulokset

TUTKIMUS	TUTKIMUKSEN TAVOITE, TUTKIMUSASETELMA JA MENETELMÄT	KUNTOUTUSMALLIN KUVAUS	AINEISTON KUVAUS	MITTARIT	TULOKSET
Tekijä Vuosi Maa	Tavoite lyhyesti Tutkimusasetelma	Sisältö Toteuttajat Yksilö-/ ryhmä-/ etäkuntoutus Konteksti Aika, frekvenssi, kesto	Esim. Aivovamman määritelty vaikeusaste Vammautumisesta kulunut aika	Tulosmuuttujat Käytetyt mittarit Seuranta-aika	Tulokset lyhyesti
Altman ym. 2010 Yhdysvallat	<p>Koti- ja yhteisöperustaisen, postakuutin vaiheen kuntoutusmallin vaikutusten arviointi. Kuntoutusohjelman läpikäyneiden tuloksia verrattiin kuntoutuksen keskeyttäneiden tuloksiin.</p> <p>Ei-randomisoitu pitkittäinen kohorttitutkimus</p> <p>Aineisto: ohjelman arviointiin kerätyt kuntouttajatiimin tekemät arviot ja puhelimitse kerätty seuranta-aineisto.</p>	<p>Koti- ja yhteisöperustainen akuutin vaiheen jälkeinen aivovammakuntoutusohjelma (CARF-akreditoitu). Kuntoutus on integroitua, asiakasohjattua ja tavoitekeskeistä.</p> <p>Kuntoutus perustuu kuntoutujien perusteelliseen tarpeiden arviointiin ja siinä keskitytään kuntoutujan ja tavoitteisiin. Kuntoutusinterventiot toteutetaan avohuollon toimenpiteinä muun muassa asiakkaan kotona, julkisissa tiloissa ja koulussa tai työpaikalla. Kuntoutus sisältää kuntoutujien yksilöllisten tarpeiden mukaan useita terapiamuotoja, mutta ainakin kahta seuraavista: toimintaterapiaa, fysioterapiaa, puheterapiaa, psykologin toteuttamia interventioita, sosiaalityötä, virkistystoimintaa ja palveluohjausta. Kuntoutusjakson alussa kaikki moniammatillisen työryhmän jäsenet tekevät kuntoutujasta klinisen arvion ja kuntoutujille asetetaan yksilölliset, moniammatilliset kuntoutustavoitteet.</p> <p>Kuntoutuksessa keskitytään yhteen tai useampaan toiminnalliseen tavoitteeseen, jotka tavallisesti liittyvät päivittäisistä toiminnoista selviytymiseen, ohjauksen tarpeen vähentämiseen, kognitiiviseen toimintakykyyn ja joissakin tapauksissa työhön tai opintoihin palaamiseen.</p> <p>Toteutus ja kesto yksilöllinen. Yksilökuntoutus. Avomuotoinen.</p> <p>Kuntoutuksen toteutti sama palveluntuottajayritys seitsemässä USA:n osavaltiossa.</p> <p>Kuntoutujat valittiin haastattelun ja lääketieteellisten dokumenttien perusteella. Valintakriteerit: lääketieteellisesti vakaa tilanne; mahdollisuus saavuttaa kuntoutukselle asetettuja tavoitteita kotona ja avohuollossa; turvallinen ja esteetön elinympäristö sekä riittävä valvonta ja tuki, ettei aiheuta</p>	<p><i>Koeryhmä</i> n = 489 (miehiä 72 %) Dg: traumaattisen aivovamman postakuutti vaihe Ikä: ka 40, 27 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 499,76 pv Vamman vaikeus: lievä 17 %, keskivaikea 20 %, vaikea 54 %, ei tietoa 9 %. Kuntoutuksen kesto: ka 99,90 pv</p> <p><i>Vertailuryhmä (kuntoutuksen keskeyttäneet)</i> n = 114 Dg: traumaattisen aivovamman postakuutti vaihe (keskeyttäneet kuntoutuksen joko omasta, läheisen tai maksajan halusta tai lääkärin suosituksesta ennen ohjelman päättymistä; miehiä 75 %) Ikä: ka 39,70 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 297,96 pv Vamman vaikeus: lievä 19 %, keskivaikea 16 %, vaikea 54 %, ei tietoa 11 %. Kuntoutuksen kesto: ka 65,34 pv</p>	<p>Sopeutuminen: Mayo-Portland Adaptability Inventory (MPAI-4; kuntoutuksen alkaessa ja päättyessä) Osallistumisindeksi: MPAI-4 Participation Index (3 ja 12 kuukautta kuntoutuksen päättymisen jälkeen)</p> <p>Mittaukset kuntoutuksen alussa ja lopussa sekä 3 ja 12 kuukautta kuntoutuksen päättymisen jälkeen.</p>	<p>Kuntoutuksen loppuun suorittaneiden tulokset olivat merkitsevästi parempia verrattuna keskeyttäneiden tuloksiin kuntoutuksen päättyessä. Myönteisiä muutoksia oli fyysisissä ja kognitiivisissa taidoissa, vammaan sopeutumisessa sekä yhteisöön osallistumisessa. Tulokset yhteisöön sopeutumisessa olivat parantuneet molemmissa ryhmissä 3 ja 12 kuukauden seurantajaksojen jälkeen, kuitenkin enemmän kuntoutusohjelman loppuun suorittaneilla.</p> <p>Vammautumisesta kulunut aika vaikutti tuloksiin. Kuntoutusohjelman loppuun suorittaneista niillä henkilöillä, joiden vammautumisesta oli kulunut yli vuosi, tulokset olivat heikkommat verrattuna niihin, joiden vammautumisesta oli alle vuosi kuntoutuksen päättyessä. Kaikkien kuntoutusohjelman loppuun suorittaneiden tulokset olivat kuitenkin parempia kuin kuntoutuksen keskeyttäneiden huolimatta siitä, kuinka kauan vammautumisesta oli kulunut.</p>

Paavonen A-M, Salminen A-L. **Intensiiviset kuntoutuskurssit traumaattisen aivovamman saaneille aikuisille. Hyödyt ja soveltuvuus Kelan järjestämäksi kuntoutukseksi.** Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 9, 2018. Liitteet.

		vaaratilanteita terapeutin läsnä ollessa; käyttäytyminen hallittavissa kuntoutukselle asetetuissa olosuhteissa; kykenee itse tai läheinen kykenee ilmaisemaan suostumuksen kuntoutukseen osallistumiseen.			
Braunling-McMorrow ym. 2010 Yhdysvallat	<p>Kokonaisvaltaisen postakuutin vaiheen kuntoutusohjelman vaikutus vaikean aivovamman saaneiden toimintakykyyn, kun potilailla on merkittäviä fyysisiä ja kognitiivisia vaikeuksia. Tutkittavina kaksi kuntoutujaryhmää, joista toisella merkittäviä käyttäytymisen häiriöitä.</p> <p>Ei-randomisoitu pitkittäinen kohorttitutkimus</p> <p>Aineisto: kahdesta kuntoutujaryhmästä tehdyt, kuntouttajiin tekemät arviot ja puhelimitse kerätty seuranta-aineisto.</p>	<p>Kuntoutus on suunnattu henkilöille, joilla on hankittu aivovamma ja joilla on jokin neurologinen vamma tai, joiden käyttäytyminen on vamman myötä muuttunut vaaralliseksi tai muulla tavoin ei-toivotunlaiseksi. Kuntoutus sisältää integroituna kognitiivista, fyysistä, emotionaalista ja ammatillista kuntoutusta.</p> <p>Kaikille kuntoutujille muodostetaan kuntoutussuunnitelma alkuarvion perusteella. Lisäksi kuntoutukseen sisältyy yksilö- ja ryhmämuotoisia kuntoutustoimenpiteitä, jotka tukevat kuntoutujien yhteisöön sopeutumista ja kotiin paluuta. Kuntouttajiin toteuttaa kuntoutuksen yhteistyössä kuntoutujan, hänen perheensä ja kuntoutuksen järjestäjän kanssa, jotta maksimoidaan kuntoutujan itsenäinen selviytyminen.</p> <p>Ryhmämuotoisen harjoittelun aiheet liittyvät muistiin, tarkkaavaisuuteen, vuorovaikutukseen, kompensatiokeinoihin, itsehävainnointiin, käyttäytymisen säätelyyn, mielialan tiedostamiseen ja ajan hallintaan. Yksilöharjoitteisiin kuuluu hoidon suunnittelua, yksilöllistä käyttäytymisen tukea, kognitiivis-behavioraalista ja behavioraalista terapiaa, kuntoutusohjausta, päihdeneuvontaa, koulutuksellista tai ammatillista tukea, vapaa-aikaan liittyvää terapiaa ja lääkeneuvontaa.</p> <p>Kuntoutustyöryhmään kuuluu lääketieteeseen erikoistunut johtava työntekijä, käyttäytymisanalyttikko, puheterapeutti, hoitaja, ammatillinen neuvoja, päihdeneuvoja, toimintaterapeutti, fysioterapeutti, kuntoutukseen erikoistunut terapeutti ja elämäntaitoterapeutteja.</p> <p>Toteutus ja kesto yksilöllinen. Yksilö- ja ryhmäkuntoutus. Laitosmuotoinen.</p> <p>Valintakriteerit: <i>Neurologinen kuntoutus</i> Hankitun aivovamman saaneet, joiden tila lääketieteellisesti vakaa ja jotka pystyvät hyötymään laitospotilaudesta, mutta jotka eivät voi osallistua </p>	<p><i>Neurologinen kuntoutus</i> n = 129 (miehiä 69 %) Dg: traumaattinen aivovamma Ikä: ka 36,6 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 15, 0 kk Vamman vaikeus (asteikolla 1–3): ka 2,8 Kuntoutuksen kesto: ka 4,8 kk</p> <p><i>Neurobehavioraalinen kuntoutus</i> n = 76 (miehiä 83 %) Dg: traumaattinen aivovamma (lisäksi päihdehäiriö, puutteita käyttäytymisen hallinnassa tai psykiatrisia oireita) Ikä: ka 32,0 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 56,0 kk Vamman vaikeus (asteikolla 1–3): ka 2,8 Kuntoutuksen kesto: ka 7,8 kk</p>	<p>Toimintakyky: The Functional Area Outcome Menu (FAOM)</p> <p>Mittaukset kuntoutuksen alkaessa ja päättyessä sekä 12 kuukautta kuntoutuksen päättymisen jälkeen.</p>	<p>Kuntoutujien toimintakyky parantui merkitsevästi molemmissa ryhmissä kuntoutuksen päättyessä verrattuna heidän toimintakykynsä kuntoutuksen alkaessa. Neurologiseen kuntoutukseen osallistuneilla (keskimäärin 1.8 tasoa FAOM-mittarilla) hyödyt olivat suurempia kuin neurobehavioraaliseen ryhmään osallistuneilla (keskimäärin 1.2 tasoa) kuntoutuksen päättyessä.</p> <p>Kaikkien kuntoutujien toimintakyky parani 1.6. tasoa FAOM-mittarilla kuntoutuksen aikana. Molemmissa ryhmissä kuntoutuksen päättyessä saavutettu toimintakyky säilyi vuoden seurantajakson jälkeen.</p> <p>Molemmissa ryhmissä kuntoutuksen päättymisen jälkeen merkitsevää nousua oli vielä aivovamman oireiden tiedostamisen ja oman terveyden ylläpitämisen osalta. Lisäksi neurologiseen kuntoutukseen osallistuneilla tapahtui myönteisiä muutoksia asumistilanteessa ja käyttäytymisen ja tunteiden hallinnassa ja neurobehavioraaliseen kuntoutukseen osallistuneilla yhteisöön osallistumisessa ja ihmissuhteiden läheisyydessä. Neurologiseen kuntoutukseen osallistuneiden toimintakyky kuitenkin laski seuranta-ajan jälkeen työn haastavuuden, työllistymisasteen ja yhteisöön osallistumisen osalta verrattuna heidän saavuttamiinsa tuloksiin kuntoutuksen päättyessä.</p> <p>Neurologisen kuntoutuksen ryhmässä ne kuntoutujat, joiden vammautumisesta oli kulunut alle 6 kuukautta, hyötivät kuntoutuksesta enemmän ja heillä oli enemmän rajoitteita toimintakyvyssä (FAOM-mittarilla) kuin ne, joiden vammautumisesta oli kulunut enemmän aikaa. Molemmissa ryhmissä niiden kuntoutujien toimintakyky (FAOM-mittarilla) oli parempi kuntoutuksen alkaessa, joiden vammautumisesta oli kulunut yli vuosi verrattuna aiemmin kuntoutuksen aloittaneisiin.</p>

		<p>avokuntoutukseen vakavien kognitiivisten, lääkinällisten tai liikunnallisten rajoitteiden vuoksi.</p> <p><i>Neurobehavioraalinen kuntoutus</i> Henkilöille, joilla samat kriteerit kuin edellä, mutta jotka eivät voi osallistua neurologiseen kuntoutukseen aggressiivisen käyttäytymisen päihteiden käytön vuoksi.</p>			
<p>Benge ym. 2010</p> <p>Yhdysvallat</p>	<p>Laitosmuotoisen kuntoutusmallin vaikutukset valvonnan tarpeeseen postakuutissa vaiheessa olevilla traumaattisen aivovamman saaneilla potilailla. Tutkittavat jaettiin kahteen ryhmään vammautumisesta kuluneen ajan mukaan: alle vuosi ja 1–5 vuotta vammautumisesta.</p> <p>Ei-randomisoitu pitkittäinen kohorttitutkimus</p> <p>Aineisto: kuntouttajatiimin jäsenen ja kuntoutujan ja/tai kuntoutujan läheisen tekemät arviot ja puhelimitse, samaan tapaan kerätty seuranta-aineisto.</p>	<p>Postakuutin vaiheen kuntoutus, joka toteutettiin yksilöllisesti kuntoutujien tarpeiden mukaan. Kuntoutuksen tavoitteena oli maksimoida kuntoutujan palautuva toimintakyky.</p> <p>Kokonaisvaltaiseen kuntoutukseen sisältyi lääkinällistä kuntoutusta, palveluohjausta, fysioterapiaa, toimintaterapiaa, puheterapiaa, asumispalveluita, terapeuttista virkistystoimintaa, ammatillisia palveluita ja neuropsykologisia palveluita.</p> <p>Toteutus ja kesto yksilöllinen. Keskimääräinen kesto 145 päivää. Yksilökuntoutus. Suurimmalle osalle laitosmuotoinen.</p> <p>Valintakriteerit: Henkilöt, joilla traumaattisen aivovamman jälkeinen suljettu pään vamma.</p>	<p><i>Alle vuosi vammautumisesta</i> n = 55 (35 miestä, 20 naista) Dg: traumaattinen aivovamma Ikä (vammautuessa): ka 29,0 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 165 pv Vamman vaikeus (GCS-pisteet teho-osastolla): ka 6,0 Kuntoutuksen kesto: ka 141 pv</p> <p><i>1–5 vuotta vammautumisesta</i> n = 39 (26 miestä, 13 naista) Dg: traumaattinen aivovamma Ikä (vammautuessa): ka 25,6 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 868 pv Vamman vaikeus (GCS-pisteet teho-osastolla): 5,3 Kuntoutuksen kesto: ka 151 pv</p>	<p>Valvonnantarve: Supervision Rating Scale (SRS)</p> <p>Mittaukset kuntoutuksen alkaessa ja kuukausi kuntoutuksen päättymisen jälkeen.</p>	<p>Kaikilla kuntoutujilla valvonnan tarve oli merkitsevästi vähentynyt kuntoutuksen päättymisen jälkeen. Valvonnan tarve väheni enemmän kuntoutujilla, joiden vammautumisesta oli alle vuosi verrattuna kuntoutujiin, joiden vammautumisesta oli 1–5 vuotta.</p> <p>Kuntoutujista, joiden vammautumisesta oli alle vuosi, 52,7 %:lla valvonnan tarve väheni, kun vastaava luku oli 20,5 niillä kuntoutujilla, joiden vammautumisesta oli 1–5 vuotta.</p>
<p>Geurtsen ym. 2011</p> <p>Alankomaat</p>	<p>Laitosmuotoisen, yhteisöön uudelleen sopeutumista edistävän kuntoutusohjelman vaikutukset itsenäiseen elämään, yhteisöön osallistumiseen, emotionaaliseen hyvinvointiin ja elämänlaatuun potilailla, joilla on krooninen hankittu aivovamma ja yhteisöön osallistumista</p>	<p>Strukturoitu kuntoutusohjelma (<i>Residential Community Reintegration Program</i>), jonka tavoitteena on yhteisöön integroituminen ja tasapainon saavuttaminen kuntoutujan päivittäisissä toiminnoista suoriutumisessa (kotielämä, työ tai opinnot, vapaa-aika ja sosiaaliset suhteet). Ohjelma toteutettiin Hollannissa hankittuihin aivovammoihin erikoistuneessa kuntoutuskeskuksessa ja on kaikkien vakuutuslaitosten hyväksymää kuntoutusta. Kuntoutukseen ohjataan henkilöitä, jotka tarvitsevat intensiivistä ohjausta ja kuntoutusta sosiaalista osallistumista haittaavien, runsaiden psykososiaalisten ongelmien ja usein myös käyttäytymisen ongelmien vuoksi. Myös itsenäisen asumisen epäonnistuminen on usein kuntoutusohjelmaan lähettämisen synä.</p>	<p>n = 70 (miehiä 65,7 %) Dg: hankittu aivovamma (lisäksi vaikeita yhteisöön osallistumista haittaavia psykososiaalisia ongelmia; traumaattinen aivovamma 67,1 %) Ikä: ka 25,1 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 5,2 v Vamman vaikeus (potilaat, joilla traumaattinen aivovamma): lievä 20 %, vaikea 80 % Kuntoutuksen kesto: ka 196,2 pv</p>	<p>Yhteisöön osallistuminen: Community Integration Questionnaire (CIQ), Employability Rating Scale Asumistilanne: 12 vaihtoehtoa Koulutilanne: Onko koulussa vai ei? Työtilanne: Onko palkkatyö vai ei? Työtunnit: tunnit per viikko Emotionaalinen hyvinvointi: Center for Epidemiologic Studies-Depression Scale (CES-D)</p>	<p>Kolmen kuukauden jonotusajalla ei havaittu luonnollista toipumista paitsi toimintakyvyn osalta (GAF).</p> <p>Kaikkien tulosmuuttujien osalta havaittiin merkitsevää kohenemista tutkitun ajanjakson aikana. Vaikutukset olivat suuria yhteisöön osallistumisen (CIQ, Employability Rating Scale), työtuntien ja kuntoutujien toimintakyvyn osalta (GAF; efektiivisyydet 0.22–0.72) ja keskimukoisia kuntoutujien emotionaalisen hyvinvoinnin ja elämänlaadun (CES-D; EuroQOL; WHOQOL: koko mittari sekä fyysinen, psykologinen ja sosiaalinen elämänlaatu) osalta (efektiivisyydet 0.11–0.20).</p>

	<p>haittaavia psykososiaalisia ongelmia.</p> <p>Ei-randomisoitu pitkittäinen kohorttitutkimus</p> <p>Aineisto: kuntoutujan täyttämä testistö ja avustajan haastattelun avulla keräämä arviointiaineisto sekä puhelimitse kerätty seuranta-aineisto.</p>	<p>Kuntoutusohjelma koostuu kolmesta moduulista*: Itsenäisen elämän moduuli sisältää arkielämän taitojen vaiheittaista opettelua (100 t). Sosiaalis-emotionaalinen moduuli sisältää tietoa aivovammasta ja sen vaikutuksista kuntoutujan toimintakykyyn neuvontaa vammaan sopeutumiseen liittyen sekä sosiaalisten taitojen opettelua (110 t). Ammatillisessa moduulissa muun muassa määritellään, millaiseen työtä vammaan saanut kykenee tekemään ja kuinka usein sekä tarvittaessa pohditaan muita vaihtoehtoja itsenäisen palkkatyön tekemiselle (44 t).</p> <p>Henkilöstönä kaikissa moduuleissa toimivat neuropsykologi, fysiatri, psykiatri, toimintaterapeutti, kognitiivinen terapeutti, sosiaalityöntekijä, puheterapeutti, fysioterapeutti ja kuntoutussairaanhoitaja.</p> <p>Kesto yksilöllinen. Toteutus 10 % ryhmissä, 90 % yksilöllisesti. Laitosmuotoinen.</p> <p>Valintakriteerit: Henkilöllä saanut hankitun aivovammaa vähintään 6 kuukautta (traumaattinen aivovamma, aivohalvaus, kasvain, enkefaliitti, happivajaus); ongelmia sosiaalisessa toiminnassa, tunteiden hallinnassa ja työelämään sopeutumisessa (GAF-arvo alle 65); yli 18 vuotias.</p> <p>Poissulkukriteerit: Henkilö soveltuu muihin avokuntoutuksessa toteutettaviin kognitiivisen kuntoutuksen ohjelmiin; vaikeaa häiritsevää, vaaratilanteen aiheuttavaa käyttäytymistä muita potilaita tai henkilökuntaa kohtaan; oiretietoisuuden täydellinen puute ja haluttomuus muutokseen; vaikeat muistiongelmien, jotka vaikeuttavat uuden tiedon omaksumista; vaikeat päihdeongelmien tai lievä päihdeongelma ja haluttomuus lopettaa päihteiden käyttöä.</p>		<p>Elämänlaatu: EuroQOL, WHOQOL-BREF Toimintakyky: Global Assessment of Functioning (GAF)</p> <p>Mittaukset kuntoutuksen alkaessa, 3 kuukautta kuntoutuksen alkamisen jälkeen, kuntoutuksen päättyessä sekä vuosi kuntoutuksen päättymisen jälkeen. Lisäksi kuntoutujia seurattiin kolme kuukautta jonotuslistalla ennen kuntoutuksen alkua.</p>	<p>Tyytyväisyydessä elinoloihin (WHOQOL-BREF elinympäristö) vaikutukset olivat pieniä (efektikoko 0.05).</p> <p>Ennen kuntoutusohjelmaan osallistumista 25,4 % kuntoutujista asui itsenäisesti, 72,4 % kuntoutusohjelman jälkeen ja 65,7 % seurantajakson jälkeen. Kuntoutuksen päättymisen jälkeen kuntoutujien työtunneissa ei havaittu merkitseviä muutoksia. Seuranta-ajan jälkeen 53,7 % kuntoutujista oli työelämässä, kun kuntoutuksen alkaessa ja päättyessä vastaavat luvut olivat 17,9 ja 32,9.</p> <p>Kuntoutuksen päättymisen jälkeen merkitseviä myönteisiä muutoksia tapahtui vielä kuntoutujien emotionaalisessa hyvinvoinnissa (CES-D), elämänlaadussa (EuroQOL) ja toimintakyvyssä (GAF, WHOQOL-BREF).</p>
<p>Micklewright ym. 2011</p> <p>Yhdysvallat</p>	<p>Kokonaisvaltaiseen päivä kuntoutusohjelmaan aloittamisajankohdan yhteys kuntoutuksen tuloksiin potilailla, joilla on hankittu aivovamma.</p> <p>Ei-randomisoitu pitkittäinen kohorttitutkimus</p>	<p>Vuonna 1987 kehitetty kokonaisvaltainen päivä kuntoutusohjelma, joka perustuu Ben-Yishayn ja Prigatanon kuvaamiin holistisiin aivovammakuntoutusohjelmiin. Ohjelmaa on toteutettu pääosin samalla tavoin sen kehittämisvuodesta lähtien. Kuntoutujien päiväohjelmaan kuuluu useita tunteja kognitiivista kuntoutusta ja fysio-, puhe- tai toimintaterapiaa, jota ohjaa kaksi henkilökunnan jäsentä.</p>	<p>n = 83 Dg: hankittu aivovamma (traumaattinen aivovamma 65 %)</p> <p><i>0-6 kuukautta vammautumisesta</i> n = 27 (miehiä 70 %) Ikä: ka 38,3 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 115 pv Vamman vaikeus: ei tietoa</p>	<p>Toimintakyky: Portland Adaptability Inventory/ Mayo-Portland Adaptability Inventory Itsenäinen eläminen: Independent Living Scale Ammatillinen itsenäisyys: Vocational Independence Scale</p> <p>Mittaukset kuntoutuksen alkaessa, päättyessä ja vuosi</p>	<p>Henkilöt, jotka olivat osallistuneet kuntoutusohjelmaan 0–6 kuukautta vammautumisen jälkeen, edistyivät kuntoutuksen aikana merkitsevästi enemmän kuin henkilöt, jotka aloittivat kuntoutuksen 6–12 tai 12–24 kuukautta vammautumisen jälkeen. Kuntoutujilla, joiden vammautumisesta oli alle kuusi kuukautta, neurobehavioraaliset oireet vähenivät keskimäärin 50 % kun vastaavat luvut muissa ryhmissä olivat 24,7 (6–12 kuukautta vammautumisesta) ja 27,1</p>

	Aineisto: kuntouttajatiimin tekemät arviot ja kuntoutujan tai kuntoutujan hoitajan/perheenjäsenen haastattelu seuranta-aineistona.	Kuntoutusohjelman henkilöstöön kuuluu fysiatreja, neuropsykologeja, puheterapeutteja, toimintaterapeutteja, fysioterapeutteja tai vapaa-ajan terapeutteja, kuntoutukseen erikoistunut sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä ja ammatillinen neuvoja. Kesto yksilöllinen. Toteutus: useita tunteja päivässä, viisi päivää viikossa. Yksilökuntoutus. Avomuotoinen (päiväkuntoutus). Kuntoutajat valitaan kokonaisvaltaisen, moniammatillisen tiimin toteuttaman arvion perusteella. Myös kuntoutujien läheisiltä saadaan usein tietoa arvion tekemiseen. Valintakriteerit: Henkilö kykenee saavuttamaan tavoitteensa ohjelman avulla.	Kuntoutuksen kesto: ka 172 pv <i>6-12 kuukautta vammautumisesta</i> n = 25 (miehiä 76 %) Ikä: ka 38,7 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 256 pv Vamman vaikeus: ei tietoa Kuntoutuksen kesto: ka 172 pv <i>12-24 kuukautta vammautumisesta</i> n = 31 (miehiä 74 %) Ikä: ka 39 v Vammautumisesta kulunut aika: ka 524 pv Vamman vaikeus: ei tietoa Kuntoutuksen kesto: ka 206 pv	kuntoutuksen päättymisen jälkeen.	(12-24 kuukautta vammautumisesta). Myös kuntoutusohjelman myöhemmin aloittaneet hyöttyivät kuntoutuksesta. Kuntoutuksen aiemmin aloittaneista (0-6 kuukautta vammautumisesta) traumaattisen aivovamman saaneista merkittävästi suurempi osuus asui itsenäisesti kuntoutuksen päättyessä ja vuoden seurantajakson jälkeen kuin myöhemmin kuntoutuksen aloittaneet (6-24 kuukautta vammautumisesta). Merkittävästi suurempi osuus aiemmin aloittaneista oli myös itsenäisessä tai osin itsenäisessä työssä kuntoutuksen päättyessä myöhemmin aloittaneisiin verrattuna.
Foy 2013 Iso-Britannia	Monimuotoiseen laitostuotoiseen kuntoutusohjelmaan osallistuneiden, hankitun aivovamman saaneiden työllistymislanteeseen yhteydessä olevien tekijöiden määrittäminen. Potilaat luokiteltiin kahteen ryhmään työllistymislanteensa mukaan. Retrospektiivinen ei-randomisoitu pitkittäinen kohorttitutkimus Aineisto: postikyselyllä tai puhelimitse kerätty aineisto.	Englantilainen QEF Neuro Rehabilitation Services tarjoaa laitostuotoista intensiivistä neurologista kuntoutusta, koulutusta ja ammatillista kuntoutusta nuorille aikuisille, joilla on hankitun aivovamman jälkeisiä vaikeita rajoitteita. Kuntoutukseen ohjataan sellaisia potilaita muista kuntoutuslaitoksista tai avohuollosta, joilla on ollut vaikeuksia työelämään tai opintoihin osallistumisessa. Kuntoutukseen sisältyy päivittäin 5 tuntia integroitua terapiaa (toimintaterapiaa, fysioterapiaa, puheterapiaa tai psykologiaa), koulutusta ja ammatillista kuntoutusta, joka on räätälöity asiakkaiden tarpeiden ja toipumisen asteen mukaan. Kuntoutuksessa keskitytään kuntoutujien itsenäisyyden tukemiseen palauttamalla ja harjoittamalla kuntoutujien arkipäiväisiin toimintoihin liittyviä taitoja tai oppimalla korvaavia taitoja niiden suorittamiseen. Harjoitukset liittyvät itsestä huolehtimiseen, itsenäiseen elämiseen, liikkumiseen, kognitiivisiin toimintoihin, vuorovaikutukseen, sosiaaliseen integraatioon ja ammatilliseen tuottavuuteen. Ammatillisen kuntoutuksen osiossa kuntoutujia tuetaan yksilöllisesti työelämään tai opintoihin paluussa lisäämällä kuntoutujien ymmärrystä siitä, miten vamma vaikuttaa heidän työkykyynsä ja millaista realistisia produktiivisen elämän mahdollisuuksia kuntoutujilla voisi olla. Lisäksi kuntoutujia tuetaan työkokeilujen aikana muun muassa viikoittaisella neuvonnalla ja työnantajille annetaan	n = 97 Dg: hankittu aivovamma (traumaattinen aivovamma 61 %) Vamman vakavuus: vaikea tai erittäin vaikea <i>Positiivinen ammatillinen tulos</i> n = 51 (miehiä 43,84 %) Dg: hankittu aivovamma (traumaattinen aivovamma 70,59 %) Ikä (vammautuessa): ka 21,07 v Vammautumisesta kulunut aika: ei tietoa Vamman vaikeus (potilaat, joilla traumaattinen aivovamma): vaikea 6 potilasta, erittäin vaikea 30 potilasta Kuntoutuksen kesto: ka 1,07 v <i>Negatiivinen ammatillinen tulos</i> n = 46 (miehiä 56,16 %) Dg: hankittu aivovamma (traumaattinen aivovamma 80,44 %) Ikä (vammautuessa): ka 20,65 v Vammautumisesta kulunut aika: ei tietoa	Positiivinen ammatillinen tulos (kokoaikainen tai osa-aikainen opiskelu, kokoaikainen tai osa-aikainen palkkatyö, vapaaehtoistyö) vs. negatiivinen ammatillinen tulos (ei työtä tai koulutusta). Lisäksi ikä vammautuessa, vammatyypin, sukupuoli, koulutustausta, työtilanne, kuntoutuksen kesto, FIM + FAM -mittarin motorinen ja kognitiivinen -osio, aika kuntoutuksen päättymisestä. Mittaus vähintään vuosi kuntoutuksen päättymisen jälkeen.	Kuntoutujista 53 %:lla oli positiivinen ammatillinen tulos 1-9 vuotta kuntoutusjakson päättymisen jälkeen. Positiivisen ammatillisen tuloksen saavuttaneet henkilöt eivät eronneet negatiivisen tuloksen saavuttaneista vammautumisista, traumaattisen aivovamman saaneiden potilaiden osuuden tai koulutustason suhteen. Ryhmät eivät eronneet myöskään vamman vaikeusasteen suhteen eivätkä kuntoutuksen päättymisestä kuluneen ajan suhteen. Positiivisen ammatillisen tuloksen saavuttaneissa oli vähemmän miehiä ja heidän kuntoutusjaksonsa oli lyhyempi. Positiivisen ammatillisen tuloksen saavuttaneilla oli paremmat kognitiiviset ja motoriset taidot (FIM + FAM) kuntoutuksen alkaessa ja päättyessä. Positiivista ammatillista tulosta ennustivat kognitiiviset ja motoriset taidot kuntoutuksen päättyessä sekä kuntoutujan sukupuoli.

		<p>tietoa vamman vaikutuksista ja miten he voivat tukea työkokeiluihin osallistuvia.</p> <p>Toteutus: noin viisi tuntia päivässä. Kesto yksilöllinen (kunnes maksimaalinen toimintakyky saavutettu). Yksilökuntoutus. Laitosmuotoinen.</p> <p>Kuntoutujat valitaan moniammatillisen tiimin toteuttaman arvion perusteella. Valintakriteerit: Henkilöt, joilla hankittu aivovamma, jotka ovat 16–36 vuotiaita (vuodesta 2012 16–65-vuotiaat), ovat lääketieteellisesti vakaita, joilla on potentiaalia hyötyä kuntoutusohjelmasta ja joilla on mahdollisuus aktiivisesti osallistua ohjelmaan. Poissulkukriteerit: Henkilöt, jotka lääketieteellisesti epävakaita, joilla on aiempia diagnooseja vakavista psykiatrisista häiriöistä tai joilla on vakava päihdehäiriö.</p>	<p>Vamman vaikeus (potilaat, joilla traumaattinen aivovamma): vaikea 5 potilasta, erittäin vaikea 33 potilasta Kuntoutuksen kesto: ka 1,43 v</p>		
<p>Hayden ym. 2013</p> <p>Yhdysvallat</p>	<p>Toimintakyvyn kehittymisen arviointi potilailla, joilla traumaattinen aivovamma. Keskiössä vammautumisesta kulunut aika ja vamman vakavuus kuntoutuksen alkaessa. Tulosten seuranta vamman vakavuuden ja vammautumisesta kuluneen ajan mukaan luokitelluissa ryhmissä.</p> <p>Ei-randomisoitu pitkittäinen kohorttitutkimus</p> <p>Aineisto: kuntouttajatiimin tekemät arviot.</p>	<p>Kokonaisvaltaista, moniammatillista kuntoutusta (CARF-akkreditoitu) neuropsykologien koordinoimien moniammatillisten tiimien toteuttamana. Ohjelman lääketieteellisenä johtavana työntekijänä toimii fysiatri.</p> <p>Kuntoutukseen sisältyy fysiatria, hoitotyötä, neuropsykologiaa, fysioterapiaa, toimintaterapiaa, puheterapiaa ja palveluohjausta. Lisäksi tarvittaessa kuntoutujille saatavissa myös psykiatrisia palveluita, biopalautea, eläinavusteista terapiaa, asumispalveluita, neuvontaa ja muita palveluita.</p> <p>Toteutus: kuusi tuntia päivässä, viisi päivä viikossa. Kesto yksilöllinen. Yksilökuntoutus. Avomuotoinen (avohuollon potilaina tai asuivat ensin asumisyksikössä ja siirtyivät myöhemmin avohuollon potilaiksi).</p> <p>Valintakriteerit: Henkilöt, joilla traumaattinen aivovamma ja jotka ovat postakuutissa vaiheessa.</p>	<p>n = 1274 (miehiä 74,9 %) Dg: traumaattinen aivovamma Ikä: miehet ka 36,8 v; naiset ka 35,3 v Vammautumisesta kulunut aika: alle 5 v Vamman vaikeus: lievä-keskivaikea n = 533, keskivaikea-vaikea n = 425, vaikea n = 316 Kuntoutuksen kesto: 3–74 vk</p>	<p>Toimintakyky: The Pate Environmentally Relevant Program Outcome System -mittari (PERPOS)</p> <p>Mittaukset vähintään 3 kertaa: kuntoutuksen alkaessa, kuntoutuksen aikana (kahden viikon välein) ja kuntoutuksen päättyessä.</p>	<p>Kuntoutujien toimintakyky parantui kuntoutuksen aikana. Kuntoutukseen osallistuneista 69 %:lla oli kliinisesti havaittavaa parantumista toimintakyvyssä.</p> <p>Postakuutti kuntoutus johti toimintakyvyn paranemiseen huolimatta siitä, kuinka vakava vamma oli tai kuinka kauan vammautumisesta oli kulunut kuntoutusohjelman alkaessa.</p> <p>Vammautumisesta kulunut aika oli yhteydessä kuntoutuksen tuloksiin. Tulokset olivat parempia niillä, jotka osallistuivat kuntoutusohjelmaan kolmen kuukauden sisällä vammautumisesta verrattuna myöhemmin kuntoutuksen aloittaneisiin.</p> <p>Henkilöillä, joilla oli vaikea tai keskivaikeasta vaikeaan vamma kuntoutuksen alkaessa, oli vähemmän toimintakyvyn parantumista, kun he aloittivat ohjelman pidemmän ajan kuluttua vammautumisesta kuin lievästä keskivaikeaan vamman saaneilla.</p>

KYSELYLOMAKE

Kuntoutuja

Intensiivinen aivovammakuntoutus - hyödyt ja soveltuvuus Kelan järjestämäksi kuntoutukseksi

Tällä kyselyllä kartoitetaan näkemyksiäsi traumaattisen aivovamman saaneiden aikuisten intensiivisen kuntoutuskurssin hyödyistä, toteutuksesta ja soveltuvuudesta tarpeisiisi. Kuntoutuskurssin toteutti kuntoutuskeskus Validia Helsingissä vuonna 2015.

Arvioi kurssia kokonaisuutena. Voit kyselylomakkeen lopussa antaa palautetta kuntoutuskurssista ja kommentoida vastauksiasi. Kyselyn täyttäminen kestää noin 15 minuuttia.

1. Olen ☐ 1 Mies ☐ 2 Nainen

2. Syntymävuoteni _____

3. Vammauduin vuonna _____

4. Aivovamman diagnoosi tehtiin vuonna _____

5. Osallistuiko läheisesi kuntoutusjaksolle?

☐ 1 Ei ☐ 2 Kyllä, kuka/ketkä läheiset? _____

6. Oletko osallistunut muuhun aivovammakuntoutukseen ennen tätä intensiivistä kuntoutusjaksoa?

☐ 1 En ☐ 2 Kyllä, milloin ja millaiseen kuntoutukseen? _____

7. Miten arvioisit käymäsi kuntoutuskurssin onnistumista seuraavilla osa-alueilla?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa / Ei koske minua
Kurssi auttoi minua ymmärtämään aivovamman vaikutuksia elämäni.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kurssi auttoi minua sopeutumisessa muuttuneeseen elämäntilanteeseen.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kurssi auttoi minua siirtymään/palaamaan työ- tai opiskeluelämään.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kurssin sisältö vastasi tarpeitani ja tavoitteitani.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Pääsin kurssille tarpeitani ajatellen sopivaan aikaan.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kurssin toteutustapa (intensiiviset jaksot ja välitehtävät) vastasivat tarpeitani.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kurssin kesto (lähes vuosi) oli tarpeisiini nähden sopiva.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kuntoutukseeni osallistui henkilöstö, jonka osaaminen vastasi tarpeitani.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kuntoutuslaitoksen henkilöstön antama tieto oli hyödyllistä kuntoutumiseni kannalta.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Sain aktiivisesti vaikuttaa kuntoutukseni sisältöön ja toteutumiseen.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kurssiryhmä mahdollisti kokemusten jakamisen muiden aivovammakuntoutujien kanssa.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Muiden kuntoutujien kokemukset ovat tukeneet omaa kuntoutumistani.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Sain kurssilta apua minulle sopivien liikuntamuotojen löytämiseen.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Kurssi edisti selviytymistäni kotona päivittäin suoritettavista tehtävistä (esim. kotitaloustöiden tekeminen).	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0

Kysymys 7. jatkuu kääntöpuolella...

7. Miten arvioisit käymäsi kuntoutuskurssin onnistumista seuraavilla osa-alueilla?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa / Ei koske minua
Sain kurssilta vinkkejä apuvälineistä, jotka auttavat minua arkipäivän toiminnoissa (esim. syöminen).	1	2	3	4	0
Kurssi auttoi minua tunnistamaan voimavarojani arjessa selviytymiseen.	1	2	3	4	0
Opin kurssilla keinoja aivovamman aiheuttamien oireiden hallitsemiseen.	1	2	3	4	0
Sain kurssilta tietoa minulle sopivista sosiaalietuksista / taloudellisista tukimuodoista.	1	2	3	4	0
Kurssi auttoi minua tukiverkoston löytämisessä.	1	2	3	4	0
Kurssi auttoi minua kartoittamaan vahvuuksiani tulevaa työ- tai opiskelu-elämää ajatellen.	1	2	3	4	0
Kurssi auttoi minua ammatillisten suunnitelmien tekemisessä.	1	2	3	4	0
Kurssi auttoi minua päivittäisiin vuorovaikutustilanteisiin osallistumisessa.	1	2	3	4	0
Kurssi helpotti selviytymistäni ihmissuhteissa.	1	2	3	4	0

8. Kuinka tyytyväinen olit kuntoutuskurssiin kokonaisuutena?

1	Erittäin tyytyväinen
2	Jokseenkin tyytyväinen
3	Jokseenkin tyytymätön
4	Erittäin tyytymätön
5	En osaa sanoa

9. Kuinka hyödyllisenä koit kuntoutuskurssin kokonaisuutena itsellesi?

1	Erittäin hyödyllinen
2	Jokseenkin hyödyllinen
3	Jokseenkin hyödytön
4	Erittäin hyödytön
5	En osaa sanoa

Millaista muuta palautetta haluaisit antaa käymästäsi kuntoutuskurssista tai kommentoida edellä kysyttyjä asioita?

Lämmin kiitos osallistumisestasi!

KYSELYLOMAKE**Kuntoutujien läheiset****Intensiivinen aivovammakuntoutus - hyödyt ja soveltuvuus Kelan järjestämäksi kuntoutukseksi**

Tällä kyselyllä kartoitetaan näkemyksiäsi traumaattisen aivovamman saaneiden aikuisten intensiivisen kuntoutuskurssin hyödyistä, toteutuksesta ja soveltuvuudesta tarpeisiisi. Osallistuit kurssille kuntoutujan läheisenä. Kuntoutuskurssin toteutti kuntoutuskeskus Validia Helsingissä vuonna 2015.

Arvioi kurssia kokonaisuutena. Voit kyselylomakkeen lopussa antaa palautetta kuntoutuskurssista ja kommentoida vastauksiasi.

Kyselyn täyttäminen kestää noin 10 minuuttia.

1. Olen Mies Nainen

2. Syntymävuoteni _____

3. Läheiseni vammautui vuonna _____

4. Miten arvioisit kuntoutuskurssin onnistumista seuraavilla osa-alueilla?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa / Ei koske minua
Kurssin sisältö vastasi tarpeitani.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Kurssi auttoi minua löytämään voimavaroja arkeeni.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Pääsin kurssille tarpeisiini nähden sopivaan aikaan.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Kurssin toteutustapa (2 x 2 vuorokauden jaksot) vastasi tarpeitani.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Sain osallistua kurssille tarpeisiini nähden riittävästi.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Sain keskustella kurssilla vamman aiheuttamista muutoksista läheiseni elämässä.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Sain keskustella kurssilla vamman aiheuttamista muutoksista omassa elämässäni.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Kuntoutuslaitoksen henkilöstön antama tieto oli hyödyllistä.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Sain kurssilta tietoa aivovammoista.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Sain kurssilta tietoa aivovammojen kuntoutumisen mahdollisuuksista.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Kurssi helpotti jaksamistani läheiseni tukihenkilönä.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Sain kurssilta tukea tulevaisuuden suunnitelmien tekemiseen läheiseni kanssa.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Kurssi auttoi minua ymmärtämään vamman vaikutuksia läheiseni elämään.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Kurssi auttoi minua tukemaan läheistäni hänen arjessaan.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>
Kurssiryhmä mahdollisti kokemusten jakamisen muiden aivovammakuntoutujien läheisten kanssa.	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="0"/>

Jatkuu kääntöpuolella...

5. Kuinka tyytyväinen olit kuntoutuskurssiin kokonaisuutena?

1	Erittäin tyytyväinen
2	Jokseenkin tyytyväinen
3	Jokseenkin tyytymätön
4	Erittäin tyytymätön
5	En osaa sanoa

6. Kuinka hyödyllisenä koit kuntoutuskurssin itsellesi?

1	Erittäin hyödyllinen
2	Jokseenkin hyödyllinen
3	Jokseenkin hyödytön
4	Erittäin hyödytön
5	En osaa sanoa

Millaista muuta palautetta haluaisit antaa käymästäsi kuntoutuskurssista tai kommentoida edellä kysyttyjä asioita?

Lämmin kiitos osallistumisestasi!

Liite 5. Palveluntuottajan fokusryhmähaastattelun haastattelurunko

1. KURSSIEN HYÖDYT JA KEHITTÄMISTARPEET

- Kuntoutujien tavoitteet
 - Mitkä tyypillisesti toteutuvat?
 - Tavoitteet, joiden toteutumisessa haasteita
- Miten kurssit vastaavat kuntoutujien tavoitteisiin ja tarpeisiin?
 - rakenne (esim. kesto)
 - sisällöt (esim. kurssien teemat)
 - toteutus (esim. kuntoutuspäiväkirja, välitehtävät, vertaistuki)
 - moniammatillinen yhteistyö
 - työelämäsuuntautuneisuus
 - oikea-aikaisuus
- Kurssien hyödyt ja kehittämistarpeet
- Miten kurssit sijoittuvat kuntoutujien muuhun hoitoon ja kuntoutukseen?

2. VALINTAKRITEERIT

- Miten arvioisitte kuntoutuskurssien valintakriteerejä?
 - vammautumisesta kulunut aika
 - kuntoutujalta vaadittu toimintakyky
 - ennakkohaastattelu

3. YHTEISTYÖ

- Yhteistyö hoitotahojen ja kuntoutuspalveluiden järjestäjien kanssa
 - esim. terveydenhuolto, työterveyshuolto, vakuutusyhtiöt, työeläkelaitokset

4. AIVOVAMMAN SAANEIDEN KUNTOUTUSPALVELUT

- Miten koette aivovamman saaneiden aikuisten nykyisen kuntoutuspalvelutarjonnan?
- Tarvitaanko muunlaisia kuntoutusmuotoja? (esim. ammatillinen kuntoutus, Vasa Concept)
- Kenelle vastuu aivovamman saaneiden kuntoutuksesta tulisi kuulua tulevaisuudessa? (esim. sote-uudistuksen jälkeen)

Liite 6. Asiantuntijalääkäreiden haastattelurunko

1. TAUSTAKYSYMYKSET

- Kuinka hyvin tunnet aivovamman saaneiden aikuisten intensiiviset kuntoutuskurssit?
- Oletko itse lähettänyt asiakkaitasi intensiivisille kursseille? Ovatko asiakkaasi osallistuneet kursseille?

2. VALINTAKRITEERIT

- Millaiset asiakkaat hyväksytään tyypillisesti kursseille? (esim. millaisia rajoitteita toimintakyvyssä)
- Miten arvioisit kuntoutuskurssien valintakriteerejä (esim. vammautumisesta kulunut aika, kuntoutujalta vaadittu toimintakyky, ennakkohaastattelu)

3. KURSSIEN HYÖDYT JA KEHITTÄMISTARPEET

- Asiakkaiden tyypilliset tavoitteet kuntoutuskurssille
 - Mitkä tyypillisesti toteutuvat?
 - Tavoitteet, joiden toteutumisessa haasteita
- Miten kurssit vastaavat kuntoutujien tavoitteisiin ja tarpeisiin?
 - rakenne (esim. kesto)
 - sisällöt (esim. kurssien teemat)
 - toteutus (esim. kuntoutuspäiväkirja, välitehtävät, vertaistuki)
 - työelämäsuuntautuneisuus
 - oikea-aikaisuus
- Kurssien hyödyt ja kehittämistarpeet
- Miten kurssit sijoittuvat kuntoutujien muuhun hoitoon ja kuntoutukseen?

4. TYÖN- JA VASTUUNJAKO

- Työn- ja vastuunjaon sujuvuus lähettävän tahon, kuntoutuksen järjestäjän, palveluntuottajan yms. toimijoiden kesken

5. AIVOVAMMAN SAANEIDEN KUNTOUTUSPALVELUT

- Miten koet aivovamman saaneiden aikuisten nykyisen kuntoutuspalvelutarjonnan?
- Tarvitaanko muunlaisia kuntoutusmuotoja? (esim. ammatillinen kuntoutus, Vasa Concept)
- Kenelle vastuu aivovamman saaneiden kuntoutuksesta tulisi kuulua tulevaisuudessa? (esim. sote-uudistuksen jälkeen)

Liite 7. Kuntoutukseen lähettävien tahojen edustajien haastattelurunko

1. TAUSTAKYSYMYKSET

- Kuinka hyvin tunnet aivovamman saaneiden aikuisten intensiiviset kuntoutuskurssit?
- Oletko suositellut potilaillesi kursseja? Arviolta kuinka monelle potilaalle vuodessa?

2. VALINTAKRITEERIT

- Millaisille potilaille suosittelet intensiivisiä kuntoutuskursseja? (esim. millaisia rajoitteita toimintakyvyssä)
- Miten arvioisit kuntoutuskurssien valintakriteerejä? (esim. vammautumisesta kulunut aika, kuntoutujalta vaadittu toimintakyky, ennakkohaastattelu)

3. KURSSIEN HYÖDYT JA KEHITTÄMISTARPEET

- Potilaiden tyypilliset tavoitteet kuntoutuskurssille
 - Mitkä tyypillisesti toteutuvat?
 - Tavoitteet, joiden toteutumisessa haasteita
- Miten kurssit vastaavat kuntoutujien tavoitteisiin ja tarpeisiin?
 - rakenne (esim. kesto)
 - sisällöt (esim. kurssien teemat)
 - toteutus (esim. kuntoutuspäiväkirja, välitehtävät, vertaistuki)
 - työelämäsuuntautuneisuus
 - oikea-aikaisuus
- Kurssien hyödyt ja kehittämistarpeet
- Miten kurssit sijoittuvat kuntoutujien muuhun hoitoon ja kuntoutukseen?

4. TYÖN- JA VASTUUNJAKO

- Työn- ja vastuunjaon sujuvuus lähettävän tahon, kuntoutuksen järjestäjän, palveluntuottajan yms. toimijoiden kesken

5. AIVOVAMMAN SAANEIDEN KUNTOUTUSPALVELUT

- Miten koet aivovamman saaneiden aikuisten nykyisen kuntoutuspalvelutarjonnan? Onko intensiivisille kursseille tarvetta?
- Tarvitaanko muunlaisia kuntoutusmuotoja? (esim. ammatillinen kuntoutus, Vasa Concept)
- Kenelle vastuu aivovamman saaneiden kuntoutuksesta tulisi kuulua tulevaisuudessa? (esim. sote-uudistuksen jälkeen)